

- **CILJ:**

- Unapređenje obrazovno-vaspitnog rada nastavnika kroz izradu globalnih i operativnih planova rada, poboljšanje metodičke kompetencije nastavnika.

- **ZADACI:**

- Kontinuirano praćenje nastavnog procesa kroz uvid u pripremu, operativno planiranje i realizaciju nastavnog procesa (stalni zadatak tokom godine).

- **ISHODI:**

- Nastavnici će posle prezentovanja uputstva o izradi globalnih i operativnih planova rada usvojiti tipologiju nastavnog časa primenom odgovarajućih didaktičko-metodičkih rešenja na času, primenom savremenih oblika i metoda rada, korišćenjem raspoloživih nastavnih sredstava uspostavljanjem međupredmetnih kompetencija i izvršiti procenu svoga rada na osnovu ostvarenosti ishoda .

GLOBALNI (GODIŠNJI) PLAN RADA NASTAVNIKA

- Nastavni plan je obavezni zvanični dokument kao i svi nastavni programi i planovi rada koji se u školi izrađuju na osnovi tog dokumenta i predstavljaju tek bitnu pretpostavku uspešnog rada škole.
- Uspeh u vaspitno-obrazovnom radu nastavnika i u radu škole uopšte zavisi od realizacije planiranog, zato je potrebno obezbediti **“kretanje u oba pravca”**
- Izrađene planove ne možemo shvatiti kao statične i završene dokumente, jednom date i trajno važeće.
- Nastavnik posmatra, prati, procenjuje, iznalazim rešenje, njegov pogled je usmeren napred .
- Potrebno je planove rada stalno inovirati i usavršavati, unapređivati i prilagođavati...

- Globalni planovi rada nastavnika izrađuju se **početkom školske godine.**
- Globalni plan se izrađuje na tipskom obrascu koji je prilagođen autentičnim potrebama naše škole.
- **Globalni plan nastavnika sadrži;**
Naziv nastavnog predmeta, razred, fond časova, obrazovni profil, područje rada, broj u „Prosvetnom glasniku”, tipologiju nastavnih časova redovne nastave i drugih oblika obrazovno-vaspitnog rada, neophodnu literaturu , nastavnu situaciju.

Nastavna situacija

- opis situacije u okviru koje se deluje u smeru sticanja znanja, veština i navika,
- opis nastavne klime i atmosfere u odeljenju,
- osvrt na predznanje učenika na osnovu inicijalne provere znanja na početku školske godine,
- navesti konkretno zapažanje (specifičnost odeljenja).

- Globalni plan nastavnika sadrži **naziv i broj nastavne teme**.
- Definisane **obrazovne standarde** za određenu nastavnu temu.
- Planirane **ishode** po nastavnim temama.
- Tematski plan nastavnih časova.
- Zapažanja o planovima rada nastavnika (date smernice od strane pedagoga o unapređenju planova rada)

Operativni (mesečni) planovi rada

- Izrada operativnih (mesečnih) planova rada nastavnik izrađuju i predaje za svaki mesec pojedinačno, vodeći računa o specifičnosti odeljenja, individualnim karakteristikama učenika.
- Nastavnik može odsupati u mesečnom planiranju od predviđenog plana ako proceni da učenici nisu u dovoljnoj meri zadovoljili standarde i izostaju očekivani ishodi .
- **Ocena ostvarenosti plana i razlozi odstupanja** (nastavnik na kraju svakog meseca upisuje ocenu ostvarenosti plana za protekli mesec i razloge za odstupanje)

- 3. Ishodi u operativnom planiranju važe samo za nastavu u prvom razredu. Potrebno je ih konkretizovati za svaku nastavnu jedinicu pojedinačno. Prvi korak je u definisanju željenih ishoda-naglasak na tome šta učenik radi, formulišu se kao aktivni glagoli (**zna, koristi, razume**).
- 4. Nastavnik vrši odabir nastavne jedinice.
- 5. U koloni –tip časa upisati:
uvodni čas (obavezan na prvom času gde se učenicima prezentuje nastavni plan i program kao i daju upustava za korišćenje literature), **obrada novog gradiva**, **utvrđivanje**, **obnavljanje**, **vežbe**, **proveravanje i ocenjivanje**, **kombinovani tip časa** (konkretizovati), **pismena provera znanja**, **test**, **sistematizacija**.

- 6. U koloni – nastavna sredstva – upisati ona nastavna sredstva koja se koriste za realizaciju časa:
  - tekstualna (štampani i pisani tekstovi: *tekst iz udžbenika str. 98*)
  - vizuelna (predmeti, fotografije, crteži, karte, šeme, skice, dijagrami, simboli) – navesti konkretan predmet, naziv crteža, karte i dr.
  - auditivna (zvučni efekti, šumovi, muzički tonski efekti – konkretno koje muzičko delo, snimak dela)
  - audio-vizuelna (film, tv-emisija, power point prezentacija)
  - manuelna (raznovrsni alati, instrumenti, aparati, preparati, predmeti, materijali) – navesti konkretno naziv
  - pomoćno-tehnička sredstva (tabla, kreda, sveska) – ne navode se posebno

- 7. **Nastavne metode** – potrebno je posebno voditi računa o odabiru metoda rada:
- ✓ **Monološka** (usmeno izlaganje – predavanje, pripovedanje, opisivanje, obrazlaganje i objašnjavanje)
- ✓ **Dijaloška** (slobodan razgovor – uobičajen verbalna komunikacija sa učenicima, diskusija – polemika, debata, postavljanje pitanja, suprostavljanje mišljenja argumentima)
- ✓ **Rad na tekstu** (pisani radovi, grafički radovi, korišćenje udžbenika i šire literature, samostalni pisani i grafički radovi učenika, školski pismeni zadaci, kontrolne vežbe, referati, tekstovi)
- ✓ **Demonstracija** (pokazivanje modela, šema, skica, pojava, stanja, aktivnosti, filmova, prezentacija, raznih projekcija idr)
- ✓ **Praktičan rad i radionica** (laboratorijski, eksperimentalni, različite vrste praktičnih vežbi i radionica)
- ✓ **Rešavanje problema** (heuristički pristup - nastavnik postupno vodi učenike kroz proces otkrivanja prilikom rešavanja problema, igrovne aktivnosti – stvaralačke, umetničke, dramske, logičke, muzičke, telesne)
- ✓ **Istraživački rad učenika** (uvođenje učenika u postupak naučnog istraživanja na sopstvenom istraživačkom projektu)
- ✓ **Kombinovane metode** (obavezno navesti koje su metode korišćene)

- 8. U koloni – **oblik rada** – navesti planirane oblike rada (najbolje je koristiti kombinaciju više oblika rada primenjivih na času).

U planiranju nastavnog časa nastavnici mogu koristiti sledeće oblike rada:

- **Frontalni oblik rada** -najčešće se koristi u obradi (nastavnik radi sa celim odeljenjem, prikladan je kada svim učenicima treba izložiti isto gradivo ili dati upustvo, ali kada se proverava, utvrđuje gradivo prikladniji su drugi oblici rada. Najbolje je kombinovati sa drugim oblicima rada)

Prednosti ;

- racionalni način učenja,
- najčešći oblik rada na početku časa,
- mogućnost izbora i upravljanja časom, najkraći put do spoznaje.

Nedostaci;

- učenik je stavljen u pasivnu poziciju, aktivnost usmerena na „ prosečnog učenika”
- ne vodi se računa o različitosti tempa rada ne može se pratiti napredovanje učenika, nema interakcije među učenicima.

- **Individualni oblik rada** (najčešće e primenjuje u vežbanju, ponavljanju, pismenim proverama znanja)

- **Prednosti;**

- Samostalni, pojedinačni rad učenika,
- učenik samostalno obavlja zadatak,
- omogućava individualizaciju,
- postiže intelektualnu aktivnost učenika,
- podstiče koncentraciju učenika,
- nastavnik ima ulogu rukovodioca,
- bazira se na individualnim razlikama ,

- **Nedostaci;**

- učenici ne razmenjuju informacije,
- nastava nije prilagođena svakom učeniku,
- nedostatak komunikacije,
- često je zamoran ako se duže primenjuje,
- nedostatak pomoći ako učenik ne uspeva rešiti zadatak,
- ne pogoduje socijalizaciji i verbalnoj komunikaciji učenika

- **Rad u paru** (dva učenika u klupi rade na istom zadatku, najčešće se koristi kod vežbanja , ponavljanja, radionica, kod obrade u pojedinim delovima časa)

- **Prednosti;**

- Tiha komunikacija učenika,
- lako se kombinuje sa drugim oblicima rada,
- povećava koncentraciju učenika,
- suzbija monotoniju časa,
- uči učenike da saraduju i
- i razmenjuju znanje

- **Nedostaci;**

može se izgubiti uvid u pojedinačan rad učenika, učenici često ne žele ili nisu pripremljeni na zajednički rad

- **Grupni oblik rada** (preporučljivo je primenjivati ovaj oblik rada na svim tipovima časa i svim etapama časa)

- **Prednosti ;**

- Nastavnikova uloga je da bude voditelj,
- učenici u grupi rade na zajedničkom cilju,
- komunikacijske veštine,
- uče se izražavati,
- međusobno se bolje razumeju,
- zanimljivi je čas

- **Nedostaci;**

- česti problemi sa disciplinom,
- dominacija određenih učenika,
- gubitak kontole na uspeh pojedinačnog učenika,
- ne odgovara svakom učeniku.

- Timski oblik rada:

- Zajednička aktivnost nastavnika i učenika u planiranju ciljeva i sadržaja učenja,
- članovi tima mogu biti ravnopravni ili u hijerarhijskom odnosu,
- jačanje privrženosti i angažovanja.

- Heuristički oblik rada (problemski)

- Nastavnik vodi učenike kroz problem

Prednosti:

- Velika aktivnost i samostalnost učenika,
- učenikov rad se ostvaruje kroz više kognitivnih procesa

Nedostaci:

- Nemogućnost direktne komunikacije sa učenicima,
- nepotpuna povratna informacija
- zahteva puno vremena

- Aktivni oblik rada
- Programirani oblik rada
- Projektne oblik rada
- Mentorski oblik rada
- Praktični oblik rada

- **Međupredmetne kompetencije**

Dogovor u okviru odeljenjskog veća o usaglašavanju istih ili povezanih nastavnih jedinica).

Korelacija-veća korelacija veći pozitivan transver učenja;

- 1.unutar predmeta(povezanost određene nastavne jedinice sa drugim nastavnim jedinicama iz istog predmeta, konkretno navesti naziv nastavne jedinice).
- 2.sa drugim predmetima(povezanost određene nastavne jedinice sa sličnim temama iz drugih oblasti, navesti konkretno naziv oblasti koju želimo da povežemo, horizontalno i vertikalno povezivanje)
- 3.sa primerima iz svakodnevnog života(praktična primena naučenog i važnost prepoznavanja u svakodnevnom životu)

- **(Samo)evaluacija**

- Procena ostvarenosti ishoda, procena savladanog znanja učenika;

(preko formativnog i sumativnog praćenja rada učenika.

Povratna informacija od strane učenika o održanom času, procena uspešnosti rada nastavnika.
(može se koristiti neka od tehnika evaluacije(skala procene, upitnik, razgovor....)

- **Korekcija**

- **Napomena**